Ч. 110 — Четверъ 20 мая (1 червня) 1893. — Рôкъ III.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни.

Администрація: улица Чарнецкого ч. 8.

Редакція: ул. Францїшканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма приймають ся лишь франкованû.

Рекламація незапечатанû вôльнû вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои“.

Передплата у Львовѣ въ Администраціи „Ґазеты Львôвскои“ и въ ц. к. Старостахъ на провинціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Орґанізація продажи соли.

Въ ч. 106 „Народнои Часописи“ подали мы головнѣйшû постановы зъ инструкціѣ выданои краєвымъ Выдѣломъ для заступникôвъ до продажи соли. Теперь годить ся дещо сказати про орґанізацію сеѣ продажи соли.

Зъ днемъ 1 липня с. р. обнимає Выдѣлъ краєвый продажу соли въ повѣтахъ: Бôбрка, Богородчаны, Борщѣвъ, Броды, Бережаны, Березôвъ, Бучачь, Чесанôвъ, Чорткôвъ, Долина, Добромиль, Дрогобичь, Горлицѣ, Городокъ, Городенка, Гусятинъ, Ярославъ, Ясло, Яворôвъ, Калушь, Камѣнка струмилова, Кольбушова, Коломыя, Косôвъ, Коросно, Лѣско, Львôвъ, Ланцутъ, Мелецъ, Мостиска, Надвôрна, Нисько, Пільзно, Пôдгайцѣ, Перемышль, Перемышляны, Рава, Рогатинъ, Ропчицѣ, Рудки, Ряшôвъ, Самбôръ, Сянôкъ, Скалатъ, Снятинъ, Сокаль, Станіславôвъ, Старемѣсто, Стрый, Терноберегъ, Терпопôль, Товмачь, Теребовля, Тарнôвъ, Турка, Залѣщики, Збаражъ, Золочѣвъ, Жовква и Жидачѣвъ. Въ тыхъ повѣтахъ постановивъ Выдѣлъ краєвый урядити въ головнѣйшихъ мѣсцевостяхъ 245 головныхъ складôвъ продажи соли. Цѣна однои топки залежить вôдъ вôддаленя складу соли вôдъ салінъ. Въ салінахъ коштувати-ме топка соли $9\frac{1}{2}$ кр., при меншôмъ вôддаленю вôдъ салінъ 10 кр., а хочь бы и якъ далеко було, то не смѣє дорожше коштувати, якъ 11 кр.

Нова орґанізація продажи соли основує ся на такихъ постановахъ: Доси було такъ, що зъ повѣта посылали по сôль до саліны т. зв. вектурантôвъ, а теперь повѣтъ або головный складъ замовить собѣ сôль и єму мусять доставити. Отже йде передовсѣмъ о зорґанізоване высылки, котру повѣрено гал. Товариству торговельному и спôлцѣ.

До кождого складу соли буде придѣленый округъ громадъ, що має въ тôмъ складѣ сôль куповати. Выдѣлы повѣтовû мають поручити громадамъ старати ся о правильне купно соли, кôлько треба, а продажу соли въ мѣсци дати такимъ людямъ, котрû бы не пôдносили цѣны установленои Выдѣломъ краєвымъ.

Для запевненя всѣмъ громадамъ сталои доставы соли, постановивъ такожь Выдѣлъ краєвый крôмъ головныхъ складôвъ урядити на кождыхъ 3000 людей — філію. Філіѣ мають брати сôль въ головныхъ складахъ и мають мати такû таблицѣ зъ цѣною соли, якъ головнû склады.

Выдѣлъ краєвый дôставъ право брати 420.000 метричныхъ сотнарôвъ, то значить 42 міліоны топокъ соли, — на кождого чоловѣка припадає зъ того на рôкъ звышь 8 клґр. Ту сôль роздѣлить ся вôдповѣдно межи повѣты, бо декотрû повѣты менше зуживають соли, а другû бôльше.

Цѣлу орґанізацію продажи соли переводить Выдѣлъ краєвый при помочи и участи повѣтовыхъ выдѣлôвъ. Ту участь треба такъ розумѣти: Або выдѣлъ повѣтовый самъ обôйме продажу соли, чи то въ самôмъ лише мѣстѣ повѣтовôмъ, чи у всѣхъ складахъ въ повѣтѣ; — або вкаже Выдѣлови краєвому особы або институціѣ, котрымъ радить заступство дати.

Въ першôмъ выпадку мусѣвъ бы выдѣлъ повѣтовый зложити Выдѣлови краєвому кавцію и при кождôй замовѣ заразъ за сôль платити. Въ складахъ выдѣлу повѣтового мусѣли бы тогды бути установленû функціонарѣ выдѣлу повѣтового, за котрыхъ той же вôдповѣдавъ бы.

Въ другôмъ случаю выдѣлъ повѣтовый не користає зъ фондôвъ повѣта и не ризикує, лише морально вôдповѣдає за представлену особу або институцію и контролює ихъ, хочь Выдѣлъ краєвый може и вôдъ себе контролювати. Представляючи особы або институціѣ до веденя головныхъ складôвъ, мусять выдѣли повѣтовû мати на увазѣ се: Головна цѣль — продавати все и всюды сôль по цѣнѣ низькôй, вызначеной Выдѣломъ краєвымъ, и зарядъ вести точно.

Не треба давати заступство продажи соли комусь зъ ласки, або щобы єму помочи, въ надѣѣ, що зъ провізіѣ зможе выжити, або вôдпродати концесію и брати незаробленû доходы. Ту треба люде або институцій, досвѣдныхъ у тôй справѣ, такихъ, що продажу соли не вважати будуть головнымъ жереломъ своихъ доходôвъ. Тому выдѣлъ повѣтовый має давати першеньство порядным товариствамъ, що удержують склепики мѣйскû, добрымъ зверхностямъ громадскимъ, совѣстнымъ купцямъ и т. п.

Просьбы о заступство продажи соли треба вносити чорезъ выдѣлъ повѣтовый до Выдѣлу кра̀євого и то якъ найскорше, бо вже до 10 червня с. р. мають выдѣлы повѣтовû представити свои пропозиціѣ Выдѣлови краєвому.

Выдѣлъ краєвый зазначує всюды, що право побору соли може єму Правительство вôдобрати и що въ такôмъ выпадку вôнъ за нѣчо не вôдповѣдає.

---

9)

На далекôй пôвночи.

IV.

Зъ Трондгйєму попри Нордляндъ и Льофоты. — Житє на корабли. — Торґаттенъ и Сивъ Систре. Ловля оселедцѣвъ. Ярмарокъ въ Диннасо. — Въѣздъ до Льофотôвъ. Рыболовля въ Льофотахъ. — Тромзи и єго початокъ. — Ляпонцѣ, ихъ способъ житя, характеръ и интеліґенція.

(Дальше).

На другій день рано перебрали ся мы черезъ море на тамтой берѣгъ противъ Тромзи и пустились долиною Тромсдаль, що веде въ глубину краю ажь до Тромсдальстіндъ. За пôвъ годины ходу прийшли мы до двохъ шатеръ, въ котрыхъ жили двѣ ляпоньскû родины; одна зъ нихъ зайшла була сюды давнѣйше зъ Швеціѣ а друга ажь зъ Россіѣ. Они звычайно перебувають на полонинахъ, але що тамъ теперь для ихъ череды ренôвъ було за тепло, то они зôйшли зô всѣмъ своимъ добуткомъ въ долину на холоднѣйше побереже. Господи, якûжь они поганû та нехарнû тû Ляпонцѣ! То люде монґольского тыпу, убранû лѣтомъ и зимою въ кожѣ зъ ренôвъ, котрû становлять ихъ цѣле богатство и вôдъ котрыхъ они не можуть вôдлучити ся. Они волочать ся якъ тû циганы зъ мѣсця на мѣсце, идуть туды, куды ведуть ихъ рены, шукаючи собѣ пашѣ. Норвежцѣ не люблять Ляпонцѣвъ, погорджають ними и лишь рѣдко наймають ихъ до роботы пôдчасъ ловлѣ рыбъ. Та й не дивниця впрочôмъ, бо Ляпонцѣ, то люде не здôбнû до роботы и не спосôбнû, по найбôльшôй части піяницѣ и дуже забобоннû, не привыклû до громадского житя, дуже податливû и якъ бы сотворенû лишь на невôльникôвъ; нема въ нихъ того почутя, тои гордости національнои що у Норвежцѣвъ, особиста свобода у нихъ нѣчимъ и они идуть радо въ службу хочь бы й до якого богача зъ посередъ свого племени. Мимо того всего не треба думати, щобы у Ляповцѣвъ не проявляла ся вже нѣяка интеліґенція; противно, вôдъ коли мѣжь ними ширить ся вѣра Христова, то й интеліґенція ихъ значно збôльшила ся. Для нихъ суть заведенû окремû школы и єсть мѣжь ними вже дуже богато людей письменныхъ. Особливо мають они великій талантъ до торговлѣ, але й беруть ся такожь до промыслу та выробляють всѣлякû рѣчи зъ матеріялу, якого доставляють имъ головно ихъ рены. Загально думають, що Ляповцѣ вымирають подôбно якъ Индіяне въ Америцѣ. Такъ не єсть; показало ся, що число Ляпонцѣвъ въ Норвеґіи вôдъ 1805 р. майже подвоило ся. Инша рѣчь, чи они колись не вôллють ся вовсѣмъ зъ Норвежцями; нинѣ оба тû племена ще держать ся досыть зъ далека вôдъ себе, але все вже слѣдно пivелюючій вплывъ норвеґскои культуры, а Ляпонцѣ не ставлять и не можуть ставити ѣй нѣякого опору. Подорожнû купують вôдъ Ляпонцѣвъ всѣлякû рѣчи: кожѣ и роги зъ ренôвъ, торбы и черевики зъ реновои шкôры, ложки вырѣзуванû зъ реновыхъ рогôвъ, псы, ба й самыхъ таки ляпонцѣвъ — розумѣє ся лишь на фотоґрафіяхъ.

Пôзнымъ вечеромъ розпращали ся мы зъ паномъ Ґеверомъ, а вôнъ показавъ намъ ще свôй пароходъ, що стоявъ въ пристани готовый до ловлѣ китôвъ. При сѣй нагодѣ розповѣвъ вôнъ намъ, що ловля китôвъ теперь вже зовсѣмъ не такъ страшна и небезпечна, якъ була давнѣйшими часами. Нинѣ вже ловцѣ не кидають на того велита морского гарпуны рукою, лишь стрѣляють гарпунами зъ пушокъ; крôмъ того на кôнчику такои гарпуны єсть ще мала бомба, котра пукає и робить въ китѣ ще бôльшу рану та убиває єго тымъ способомъ вôдъ разу.

V.

Зъ Тромзи ажь до Спірте Нярґа. — Гамерфестъ, найдальше мѣсто на пôвночи. — Католицка місія въ Гамерфестѣ. — День на пôвночи. — Въ гостинѣ на островѣ Ґєсвиръ. — Нордкапъ. — Птичû скалы на пôвостровѣ Спірте Нярґа.

Дорога зъ Тромзи до Гамерфесту, мѣста положеного на цѣлôмъ свѣтѣ найдальше на пôвночи, єсть найвеличавѣйша въ сихъ сторонахъ, особливо же почавши вôдъ фиорда Лінґенъ. Тутъ пôднимають ся зъ моря горы про-

Перeглядъ політичный.

Собраніє болгарске замкнено передвчера. Въ престольной бесѣдѣ подякувавъ князь собранію за его патріотичну дѣяльность и поднѣсъ, що однодушне приняте змѣны конституціѣ то найлучшій доказъ любови до вôтчины, такту и розуму, зъ якимъ Болгаре вмѣють боронити своихъ правъ, свободы и автономіѣ. — Кажуть, що въ Софіи мае повстати епископство католицке.

Въ Сербіи теперь выборы. До вчера (30 с. м.) вечера знаный бувъ результатъ 116 выборôвъ, а именно выбрано 108 радикалôвъ, а 8 напреднякôвъ. Лібералы не мѣшали ся до борбы выборчои.

Въ парискôй церквѣ православнôй обходжено десятилѣтни роковины коронаціѣ царя. Бувъ на богослуженю президентъ Карно и делеґаты міністра вôйны, але не прийшовъ жаденъ мужъ державный францускій — и се дуже не вподобалось въ Петербурзѣ.

Зъ Копенгаґи доносять, що великѝ зборы рôльникôвъ въ Одензе ухвалили утворити загальну даньску аґрарно-політичну партію, котра мае старати ся о редукцію охоронныхъ мытъ промысловыхъ и ревізію законôвъ про вôдносины челяди.

Новинки.

Львôвъ дня 31 мая.

— **Именованя.** Ц. к. краєва Рада шкôльна именувала учителями народныхъ шкôлъ: Каз. Захарского въ Ляшкахъ мурованыхъ; Франца Доманьского мол. уч. въ Чорнокôнцяхъ великихъ; Стан. Хациньского учителемъ у Трибухôвцяхъ; Людвика Гоговича въ Гаяхъ тернопôльскихъ; Филиппину Калиновичеву учителькою въ Мерищовѣ.

— **Перенесеня.** Дръ Стефанъ Таньскій, практикантъ концептовый Намѣстництва перенесеный зô Львова до Велички; а асистентъ почтовый Иванъ Комарницкій въ Жовквы до Вадовиць.

— **Дирекція выставы краєвои у Львовѣ въ р. 1894** повѣдомляє интересованыхъ, що на часъ выставы въ р. 1894 будуть вôдданѝ въ пôдприимство:

Двѣ першорядни̂ реставраціѣ.
Двѣ другорядни̂ реставраціѣ.
Двѣ цукорнѣ.
Одна каварня.
Одна молочарня.
Три кіоски зъ содовою водою.
Одна ґардероба
Два кіоски зъ медôвниками.
Право анонсованя на площи выставы на таблицяхъ и кôлькадесять кіоскахъ.

Оферты треба внести до Дирекціѣ выставы (ул. Ягайлоньска 15) **найдальше до 18 червня с. р.**

Близшѝ условя до перегляду въ бюрѣ Дирекціѣ вôдъ год. 11 до 1 рано.

Оферты на иншѝ пôдприимства, не высказанѝ по высше, принимають ся также до того самого речинця.

Мархвицкій, директоръ. *Зелиньскій*, секретарь.

— **Ц. к. краєва Рада шкôльна** рѣшила змѣнити школы народнѝ на шести клясовѝ: мужеску въ Дрогобичи и женьску въ Сокали. На пяти клясовѝ: мужеску и женьску въ Яворовѣ, муж. въ Болеховѣ, въ Богородчанахъ, муж. и жен. въ Залѣщикахъ и въ Лѣску. На чотирокласову: женьску въ Болеховѣ. На триклясову въ Яцмѣри. На двоклясову въ Пôдярковѣ, Розенбарку, Станахъ, Копкахъ и Розвадовѣ. Школу мѣшану въ Долинѣ рѣшено змѣнити на 5 кл. муж. и 4 кл. женьску; такъ само въ Римановѣ на 4 кл. муж. и 3 кл. женьску. Вылучено громаду Сторожѣ великѝ въ обсягу школы народнои въ Сторожахъ малыхъ, пов. сянôцкого.

— **На власный дôмъ для товариства „Зоря“** жертвували пп.: Николай Крисько въ Попелѣвъ 15 зр., Володимиръ Шухевичъ зô Львова 5 зр., Теофіль Дороживьскій изъ зъ Золочева 5 зр., — Вôдъ 20 грудня 1892 р. по нинѣ зложено разомъ 1.722 зр. 19 кр. — Василь Нагôрный, голова товариства.

— **Выдѣлъ товариства рускихъ ремѣсникôвъ „Зоря“** поручає ласкавымъ взглядамъ впов. Публики майстрôвъ членôвъ „Зорѣ“ и просить бажаючихъ вôддавати роботы тымъ майстрамъ вôдноситись до головы товариства п. Василя Нагôрного, директора „Народнои Торговлѣ“, а вôнъ на жадане завсѣгды предложить для выбору списъ майстрôвъ членôвъ „Зорѣ“.

— **Нещаснѝ пригоды.** Зарôбникъ въ Заболôтцяхъ Иванъ Корнятовичъ запивъ ся такъ страшно, що вôдъ того померъ. — Дня 22 с. м. повѣсивъ ся въ лѣсѣ Соколовецкôмъ въ пов. золочѣвскôмъ тамошный гаєвый двôрскій Стефанъ Миськевичъ. Причина самоубійства незнана; кажуть, що кôлька днѣвъ дуже запивавъ ся и мабуть бувши нетверезымъ позбавивъ себе житя. — Дня 7 с. м. вертала Танька Журавчикъ зô Схôдницѣ въ дрогобицкôмъ повѣтѣ, а що була нетвереза, то въ кладки впала въ рѣку и утопила ся. — Войтѣхъ Скомро зъ Каменя въ ниськôмъ повѣтѣ обтинаючи галузє въ дерева упавъ зъ высоты 10 метрôвъ и убивъ ся на мѣсци. Покôйникъ терпѣвъ на епілепсію (падачку) и певно она его напала на деревѣ. — Въ лѣсѣ гутискôмъ въ пов. золочѣвскôмъ найдено въ ямѣ тѣло Стаха Кльоцковского, селянина зъ Гутиска Олеського. Горло мавъ пôдрѣзане; видко, хтось убивъ его.

— **Огнѣ.** Въ Илинцяхъ снятиньского пов. згорѣло 5 загородъ селяньскихъ, вартости 2.900 зр. Здає ся, дѣти пôдложили огонь, бо бавили ся сѣрниками. — Въ Петрополи коло Боянова въ ниськôмъ повѣтѣ блыскавиця ударила въ будынокъ Мартина Судола, зъ чого вôнъ погорѣвъ, Ева Баранъ и Вал. Новакъ. — Чотиролѣтна дитина Васька Боднара въ Билицяхъ въ самбôрскôмъ повѣтѣ найшла десь сѣрники, коли родичѣвъ у хатѣ не було, и пôдпалила солому въ стодолѣ батька. Зъ того повставъ огонь, котрый знѣвечивъ пять загородъ селяньскихъ. Шкода выносить 1528 зр. Все то само! Дитина найшла сѣрники и пôдпалила. Алежь она не повинна ихъ найти!

— **Зъ жалю за мужемъ.** Дня 27 с. м. въ урядѣ Адміністраціѣ податкôвъ померъ нагло на ударъ серця, офіціялъ Никодемъ Сабатовичъ, родомъ зъ Самбора, маючій 45 роки. Тѣло его перевезено до мешканя при улици Замарстинôвскôй. Жѣнка бл. п. Сабатовича не могла переболѣти сеи наглои страты; вчера пôшла на могилу мужа на Лычакôвскôмъ кладовищи и тамъ трема выстрѣлами зъ револьвера позбавила себе житя.

— **Въ Матновѣ,** повѣта мостиского, пробувавъ якійсь часъ австрійскій штабъ ґенеральный у мѣсцевого священика о. Теофиля Глушкевича. Ґенералъ-поручникъ Серачинъ и ґенералъ-майоръ Ґрівічічь звидѣли тамошну стародавну церковь деревляну, а довѣдавшись, що громада задумує муровати нову, дали на сю цѣль 50 зр.

— **Въ справѣ дефравдацій цловыхъ въ Краковѣ,** доносять, що слѣдство вже майже скôнчене. Товары, якѝ поконфісковано у купцѣвъ а доси невыкуплено, будуть проданѝ дня 12 червня на публичнôй ліцитаціи въ урядѣ цловôмъ на двôрци зелѣзничôмъ въ Краковѣ.

— **Зъ Перемышля пишуть:** Коли-бъ не рôвниця кôлькохъ годинъ, а була бы въ нашôмъ мѣстѣ подôбна траґічна пригода, якъ въ Ring-театрѣ вѣденьскôмъ. Въ недѣлю, 28 с. м., пополудни около 4 ои годины урвавъ ся въ сали мѣста радныхъ гакъ зъ балька вôдъ стелѣ, на котрôмъ висѣвъ величезный павукъ зъ 14 лямпами нафтовыми (а кожда лямпа мѣстила около 2 літры нафты), упавъ цѣлымъ тягаромъ на дубовѝ лавки, половивъ ся самъ и лавки на кусники, а нафта стала саджавкою середъ салѣ. Щастє, що ся пригода стала ся въ пору, коли саля була порожна, бо того дня вечеромъ вôдбувъ ся концертъ пописовый школы музичнои проф. Гживиньского при участи гостей до 400 осôбъ, такъ що саля була биткомъ повна.

— **Скорôсть американьскихъ поѣздôвъ.** Зъ Нового Йорку пишуть, що новый поѣздъ зелѣзничій, якій тамъ збудували, перебѣгає за годину 162 кільометрôвъ (т. є. звышь 20 миль нашихъ). А доси знали тамъ лише оденъ поѣздъ, що переѣздивъ за годину 147 кільометрôвъ

— **Варварство.** Въ маринарцѣ анґлійскôй ще теперь лучають ся выпадки катованя морякôвъ, що перше

стѣсенько въ гору ажь до высоты шѣсть тысячѣвъ стôпъ. На жаль, коли переѣзджали попри островы Арни и Коки, була тутъ така мрака, що мы лишь десь колись могли трошки заздрѣти бѣлый вôдъ снѣгу вершокъ якои горы. Вôдтакъ почавъ лити дощь якъ зъ коновки и мы мусѣли сидѣти въ каютѣ. За то було намъ тутъ дуже весело; музика грала а гостѣ танцювали, пôдчасъ коли надъ нами на палубѣ бѣднѝ моряки мусѣли мокнути на дощи. Четвертого дня рано, вôдъ коли мы выѣхали зъ Трондгйему, станули мы въ пристани пôдъ Гамерфестомъ.

Подôбно якъ Тромзи, повстало и Гамерфестъ зъ первѣстно дуже маленькои оселѣ и такъ само зумѣло выдобути ся зъ пôдъ торговельного монополю мѣста Берґенъ. Здавало ся, що се мѣсто нѣколи не пôднесе ся, а всежь таки прийшло оно до великого значѣня и грає нинѣ велику ролю въ торговли зъ пôвнôчною Россією. Мѣсто се, положене на островѣ Квали, мало ще въ 1801 р. лишь сѣмдесять и сѣмь мешканцѣвъ; нинѣ єсть ихъ тутъ бôльше якъ два тысячѣ. Пристань тутъ не конче догôдна и безпечна, бо кôлька лѣтъ тому назадъ море залило часть мѣста и забрало все, що лишь стояло ему въ дорозѣ. Воздухъ тутъ также дуже острый а зимою студѣнь велика и лишь дуже здоровѝ люде можуть тутъ вытримати. Длячогожь тутъ въ такъ непривѣтнôй сторонѣ повстало мѣсто? То рыба звабила сюды людей и казала имъ тутъ осѣсти та шукати свого щастя. За то шкварять теперь люде еѣ печѣнку на транъ. Промыслъ то дѣйстно незавидный, а хто разъ перейшовъ улицею по Гамерфестѣ и нанюхавъ ся тутешного заnаху, той певно безпечный вже вôдъ всѣлякои иншои вонѣ. Зъ цѣкавости пôшовъ и я одною вузкою улицею, але втѣкавъ вôдтакъ чимъ скорше, бо ледви ще бувъ въ силѣ вôддыхати, такій тутъ вонѣючій воздухъ вôдъ трану. Треба хиба довго привыкати, щобы тутъ можна постôйно мешкати.

Але Гамерфестъ мае и свою красу. Коли станути на площи коло церкви, то видко якъ на долони море и пôднимаючѝ ся зъ него стрôмкѝ горы, покрытѝ вѣчными снѣгами та ожеледцями — видъ такъ красный, якого нѣгде не можна побачити. Коли зновь пôйти поза мѣсто въ глубину острова, то видко зеленѝ сѣножати и денеде маленькѝ дерева, послѣднѝ вже въ сихъ сторонахъ; дальше на пôвнôчь вôдъ Гамерфесту не росте вже нѣяка деревина. Въ глубинѣ острова стоять также лѣтнѝ домы тутешныхъ купцѣвъ. Коли мы вôйшли до мѣста, стрѣтивъ насъ настоятель тутешнои місіѣ католицкои, Нѣмець зъ роду и запросивъ насъ до себе. Мы зайшли до него, оглянули обширный будынокъ, въ котрôмъ мѣстить ся шпиталь и школа. При винѣ вôдтакъ оповѣвъ вôнъ намъ, що вôнъ не лишь тутъ священикомъ, але заразомъ и лѣкаремъ и учителемъ. Въ сихъ сторонахъ єсть чотирохъ католицкихъ священикôвъ, зъ котрыхъ два въ Тромзи, оденъ въ Альтенъ а оденъ въ Гамерфестѣ. Они проповѣдують вѣру Христову головно Ляпонцямъ, зъ котрыхъ ще богато, особливо тѝ, що перебувають надъ россійскою границею, суть поганами.

Вже въ Гамерфестѣ можна побачити то цѣкаве и для того, хто не бувъ нѣколи на далекôй пôвночи, непонятне зъявище, що тутъ свѣтить сонце цѣлыхъ одинацять недѣль, бо вôдъ 13 мая ажь до 29 липня. Тутъ якъ и взагалѣ на цѣлôмъ бѣгунѣ землѣ, можна бы сказати, припадає весна на всхôдъ сонця, лѣто на полудне, осѣнь на захôдъ а зима єсть въ ночи, хочь властиво о порахъ року нема тутъ и бесѣды. День розпочинає ся тутъ властиво вже дня 21 марта, т. є., въ тôй порѣ, коли у насъ на весну рôвнає ся день зъ ночею и коли земля нахиляє ся такъ до сонця, що его свѣтло зачинає падати ажь найдальше на пôвнôчь. Тогды въ Гамерфестѣ и на цѣлôмъ бѣгунѣ зачинає зорѣти, ажь на конець въ першихъ дняхъ мая розвиднюєсь а вôдъ 13 мая сонце вже не заходить, лишь пôднимає ся чимъ разъ бôльше въ гору и дня 21 червня стоить найвысше и вôдтакъ зачинає зновь поволи спускати ся. Дня 29 липня заходить вже сонце въ Гамерфестѣ и вôдъ тои поры зачинає вечерѣти ажь до першихъ днѣвъ вересня, наконець настає сумеркъ и вôдъ дня 23 вересня починає ся нôчь а зъ нею и зима, середъ котрои свѣтять звѣзды и пôвнôчна зоря. Такъ властиво тягне ся тутъ день на 24 годинъ а цѣлыхъ 186 днѣвъ; зъ того же треба ще вôдтягнути по 7 недѣль на зорѣнє и розвиднєнє та на вечерѣнє и сумеркъ. Коли тамъ пôвнôчь а коли полудне, то по сонци не можна нѣякъ сказати, бо, якъ видко зъ повысшого, сонце

було звычайне. Тому зъ тыждень судъ въ Ліверпули засудивъ капітана и керманича одного корабля на 10 лѣтъ тяжкои вязницѣ за то, що зелѣзными ланцухами вбили корабельника Орра. Буря була, а они его ще, одѣтого лише въ одну сорочку, привязали до щоглы, а тамъ вѣтеръ и дощъ замучили его на смерть, такъ що рано вôдвязано его вже неживого вôдъ щоглы. Що за варварство!

— **New-York-Herald** — то часопись, що выходить въ трехъ выданяхъ: въ Новôмъ Йорку, Парижи и Лондонѣ. Що дня розходить ся его 190.000 примѣрникôвъ, а чистый дохôдъ рôчный выносить звышъ 6 міліонôвъ франкôвъ. Властителемъ сеи часописи бувъ доси п. Гордонъ Беннетъ. Теперь вôнъ оголосивъ, що свою ґазету дарує сотрудникамъ своимъ. Отже вôдъ теперь будуть брати частину выску всѣ сотрудники, дописувателѣ, адміністрація, складачѣ, а навѣть дѣвчата, що фальцують ґазету — кожде зъ нихъ такій грошѣ, якій на нихъ припадають пôсля подѣлу.

Господарство, промыслъ и торговля

Гноєнє садовины пôдъ конець весны и зъ початкомъ лѣта.

Хто хоче, щобы ему садовина добре родила, то повиненъ єѣ правильно и подостаткомъ гноити. Єсть богато господарѣвъ, котрî думають, що они не знати якъ вже добре господарять, коли засадять кôльканапять молодыхъ деревець и тѣшать ся, що вже будуть мати добрый садъ, хочь вже дальше не журять ся про него. Въ першихъ рокахъ не видко по деревцяхъ ще нѣчого, але вже въ третôмъ або четвертôмъ роцѣ по засадженю, видко по деревцяхъ, що коли они не гноєнî, не ростуть такъ, якъ повиннî, слабнуть, а декотрî навѣть й зовсѣмъ гинуть, особливо коли вже розпустять бôльше галузя. Цвѣточнî пупѣнки розвивають ся на нихъ лишь слабо, нидѣють дуже скоро и вôдпадають; листя буває зъ кождымъ рокомъ чимъ разъ менше на деревинѣ и оно чимъ разъ слабше, ажь наконець деревця усыхають и зовсѣмъ гинуть. Всему тому причина, що земля, въ котрôй они засадженî, не має вже для нихъ поживы, а господарь не памятавъ на то або й не знавъ, що треба було гноити.

Правда, що въ декотрыхъ садахъ дерева ростуть красно, розвивають ся и родять добре, хочь они неразъ и зле засадженî, навѣть безъ паликôвъ а вѣтры та бурѣ нагинають ихъ на всѣ боки и они навѣть криво ростуть; нѣхто не очищує ихъ изъ хробôвъ хиба дощѣ, а они все таки добре родять. Видко зъ того, що ґрунтъ пôдъ ними добрый; але найже разъ земля стратить свою силу, то тогды гине дуже скоро и цѣлый садъ. Не треба длятого садити садовины лишь на то, щобы скоро и вôдъ разу мати зъ неи богато доходу а мало або й зовсѣмъ нѣякого заходу; садовину треба плекати и старанно ходити коло неи, а тогды буде ся мати зъ неи и великій дохôдъ и черезъ довшій часъ. Садовину треба конче гноити.

Якогожъ треба уживати гною до садôвъ, кôлько и якъ часто ихъ гноити? Для садôвъ добрый кождый гнôй, якій уживає ся въ поли и огородѣ; але не було бы добре уживати всѣхъ родôвъ гною въ сумѣшь и гноити садъ коли небудь. Коли хочемо, щобы садовина мала зъ весною богато цвѣточныхъ пупѣнкôвъ и щобы зъ нихъ розвинуло ся богато овочѣвъ, то треба гноити садъ вже въ осени, и то гноємъ, въ котрôмъ єсть богато фосфору и калі якъ н. пр. кôстяною мукою, попеломъ, каінітомъ и т. д. Тымъ способомъ добре гноити ще й зъ початкомъ весни, бо тогды ще розвивають ся цвѣточнî пупѣнки. Але пôдъ конець весны и зъ початкомъ лѣта, вôдъ половины мая до половины червня, розходить ся вже о що иншого, именно о то, щобы дерева овочевî пускали сильнî пагоны; тогды отже треба гноити гноємъ зъ пôдъ рогатои худобы, овець и курей гноѣвкою, свѣжою кровю и т. д. а попри то можна давати по трохи и попелу та каініту. Свѣжій гнôй зъ пôдъ коней и свѣжу гноѣвку добре давати лишь въ осени.

Коли хочемо, щобы гноѣвка, гнôй зъ пôдъ рогатои худобы, овець, курей и взагалѣ звѣрячій гнôй поправляли добре садовину, то найлѣпше розпускати всѣ тî роды гноѣвъ зъ водою. Коли пôдъ конець весны або зъ початкомъ лѣта хочемо садъ гноити гноѣвкою, то треба, щобы она насампередъ постояла зо двѣ недѣлѣ и выкисла, значить ся, щобы вже не стававъ на нѣй шумъ, коли єѣ мѣшати. На літру гноѣвки дає ся 25 літрôвъ воды. Такъ само робить ся и зъ иншими родами гноѣвъ: на 1 кільо коровячого гною дає ся 30 літрôвъ воды, на 1 кільо овечого 40 літрôвъ, на 1 кільо попелу 30 літрôвъ, на 1 кільо кôстянои муки 400 літрôвъ а на 1 кільо каініту 1000 літрôвъ воды. Сухій попѣлъ дає ся лишь на мокрый ґрунтъ; на сухій ґрунтъ треба завсѣгды попѣлъ розпустити въ водѣ або ще лѣпше въ сильно розпущенôй гноѣвцѣ.

Такимъ способомъ гноить ся пôдъ конець весны и зъ початкомъ лѣта разъ на тыждень а найлѣпше въ слотнî дни. Въ тôй цѣли робить ся доокола дерева, такъ далеко вôдъ нѣя, якъ сягає его галузє, ровець на повтора стопы глубокій и наливає ся до него гною. Колижъ дерева стоять въ такôмъ мѣсци, що не можна зробити рôвця н. пр. на грядкахъ, то доокола дерева вертить ся въ земли такъ само за широко якъ и повысше ямки, широкî на 12 до 25 центіметрôвъ а вôддаленî одна вôдъ другои на пôвъ метра або й на цѣлый, пôсля того чи корона дерева єсть менша чи бôльша. Треба при тôмъ такожь и на то уважати, щобы не гноити за богато, особливо гноѣвкою, бо въ противнôмъ случаю дерева гонять пустî пагоны а овочѣ легко вôдпадають и тратять на смаку.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 30 мря. На засѣданю рады зелѣзничои у Вѣдни дня 29 с. м. рѣшено просити Міністерство торговлѣ, щобы на случай, узнаный лѣкарями и на просьбу товариствъ рôльничихъ давало пôльги на зелѣзницяхъ для перевозу поживы для худобы, поденя и гною, и щобы постаралось о такî пôльги и на приватныхъ зелѣзницяхъ. Ухвалено просити Дирекцію о таке обниженє тарифы перевозовои, щобы збôже зъ Россіѣ ишло черезъ Галичину до Нѣмеччины, а не иншими зелѣзницями.

Вѣдень 31 мая. Президентомъ суду краєвого въ Чернôвцяхъ именованый радникъ судовый зъ Берна, Веселі.

Бѣлградъ 31 мая. Зъ околиць Ниша, Столача и Греяча доносять о страшныхъ зливахъ зъ причины хмароломôвъ. Зелѣзниця не ходить, мосты попсованî, збôже пропало, а 7 людей згинуло.

Гамбурґъ 31 мая. Нового выпадку холеры ту не було.

Новый Йоркъ 30 мая. Минувшои недѣлѣ страшенна злива зруйновала кôлька краѣвъ. Мѣсто Люізіяна стоить пôдъ водою; зъ 10.000 людей безъ даху и поживы. Вода все знищила и забрала.

свѣтить тамъ и тогды, коли у насъ пôвнôчь и тому то мабуть говорять, що въ Гамерфестѣ або й ще дальше сонце свѣтить навѣть о пôвночи.

Въ Гамерфестѣ прилучивъ ся до насъ такожь одень тамошный купець, що выбиравъ ся зъ цѣлою своею родиною „на лѣто“ ще дальше на пôвнôчь на свôй островъ Ґесвиръ. — „Вы ѣдете на лѣто?“ — пытаємо его. — „На лѣто“ — каже, — бо въ Гамерфестѣ теперь погано и дыхати не можна вôдъ рыбъ и трану. И справдѣ, що не можна дыхати, бо той смрôдъ тягнувъ ся ще довго за нашимъ кораблемъ, котрый перестоявъ тамъ кôлька годинъ. Той купець запросивъ насъ до себе, а мы радо приймили его запросины. Ажь теперь настали для насъ чуднî дни а ще чуднѣйшî ночи освѣченî теплымъ свѣтломъ сонця. Пречудне пôвнôчне лѣто розвинуло було тутъ всю свою красу. Понадъ тихимъ и самотнымъ островомъ ледви слѣдъ, що синѣло ся небо, а цѣла невеличка долинка на островѣ украсила ся була свѣжою зеленею. Островъ се невеличкій, бо має всего не бôльше якъ 400 морґôвъ а на нѣмъ стоить хуторець нашого знакомого зъ деревлянымъ дворкомъ, въ котрôй лѣтомъ жие цѣла его родина, кôлькома шопами на складъ рыбы та малою хатчиною призначеною до выварюваня въ нѣй трану. Тутъ, бачите, якъ и всюды въ сихъ сторонахъ, рыба — то одиноке майно, одинокій добутокъ чоловѣка, а рыболовля тутъ вже для кождого вôльна; кождый може, де хоче и кôлько хоче, ловити, а єсть що ловити. Зимою, коли въ сî стороны свѣтло сонця цѣлыми мѣсяцями не заглядає, коли на небѣ свѣтить лишь мѣсяць та мерехкотять зôрки, збирає ся на Ґесверѣ 1000 до 1500 рыбакôвъ зъ своими лодями та всѣлякими приладами; стають до роботы и Норвежцѣ и Ляпонцѣ, бо й сî циганы зъ пôвночи зачинають поволи привыкати до правильнои роботы, они сходять ся тутъ зъ сторонъ званыхъ Ляпмарками та Фінмарками, де на пустыхъ скалистыхъ горахъ не можуть вже зимою нѣякъ выжити.

Погода намъ сприяла и мы покрѣпивши ся у нашого ґесверского господаря незлымъ хочь трохи кваснымъ виномъ та пожартовавши собѣ зъ него, що вôнъ видко, має виноградники таки пôдъ самымъ Гамерфестомъ, выбрали ся въ дальшу дорогу до кôнця нашои подорожи. Пôвнôчне Ледовате море, на котрôмъ теперь не було анѣ слѣду зъ леду, було зовсѣмъ спокôйне, не пôдоймала ся на нѣмъ анѣ найменша филя. Мы поплыли насамперъ маґерискимъ проливомъ, попôдъ полудневî береги острова Маґери, котрого одень пôвнôчный кôнчикъ высуває ся найдальше на пôвнôчь и зве ся пôвнôчнымъ клиномъ або Нордкапъ. Клинъ сей уважають за послѣдный найдальше на пôвнôчь высуненый кôнчикъ Европы, якъ разъ противный тому кôнчикови, що въ полудневôй Европѣ высуває ся найдальше на полудне и называє ся клиномъ Матапанъ. По дорозѣ стрѣчали мы богато китôвъ, котрî своимъ темнымъ хребтомъ вырынали таки дуже близько корабля и пускали зъ себе высоко въ гору струѣ воды.

(Конець буде).

За редакцію вôдповѣдає Адамъ Креховецкій

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.